

УДК 636.2:636.23

В. Я. ДАНЬКІВ, В. М. БРАТЮК, кандидати сільськогосподарських наук
Інститут сільського господарства Карпатського регіону НААН
вул. Грушевського, 5, с. Оброшино Пустомитівського р-ну Львівської обл.,
81115, e-mail: inagrokarpat@gmail.com

ВИРОЩУВАННЯ ТА ГОСПОДАРСЬКО КОРИСНІ ОЗНАКИ КОРІВ СИМЕНТАЛЬСЬКОЇ ПОРОДИ В УМОВАХ ПРИКАРПАТТЯ

З метою удосконалення генофонду симентальської породи й подальшої селекційно-племінної роботи в господарстві „Літинське” проведено оцінку 80 корів. З них у селекційне ядро відібрано 43 голови (54 %) із продуктивністю більше 3500 кг молока.

Ключові слова: *чистопородне розведення, симентальська порода, селекційне ядро, молочна продуктивність, жива маса.*

Збільшення виробництва молока в Україні значною мірою залежить від подальшого вдосконалення племінних ресурсів наявних планових і новостворених порід і типів великої рогатої худоби. Зона західного регіону України досить особлива за господарсько-економічними та природно-екологічними характеристиками.

У Прикарпатті здавна розводили симентальську худобу, яку створювали шляхом довготривалого, починаючи з першої половини ХІХ ст., поглинального схрещування місцевої худоби з бугаями симентальської породи, завезеними в основному з Австрії й Швейцарії.

© Даньків В. Я., Братюк В. М., 2015
Передгірне та гірське землеробство і тваринництво. 2015. Вип. 58 (II).

Значному поширенню тварин симентальської породи сприяла їх конституційна міцність, здатність адаптуватися до різноманітних природних і господарських умов. Порівняно з чорно-рябою худобою вони менше хворіють на лейкоз, туберкульоз, характеризуються високою резистентністю організму [1, 3].

Симентальська порода є унікальною. Місцеві тварини цієї породи відрізняються доброю відтворювальною здатністю та молочною й м'ясною продуктивністю, стійкістю до хвороб, характеризуються високим вмістом білка в молоці, добре пристосовані до місцевих природно-кліматичних і господарських умов [4]. Симентали, як зазначають Й. З. Сірацький (1992) та Д. Т. Вінничук (1994), характеризуються продуктивним довголіттям.

Однак нині в регіоні племінна база дуже поширеної в минулому комбінованої симентальської породи значно звужена.

Економічний спад у кінці 90-х р. ХХ ст. через ліквідацію більшості колективних господарств призвів до значного зменшення генофонду стад симентальської худоби, які створювалися десятками років [7].

В останні роки загальна чисельність поголів'я симентальської породи значно зменшилася. Його частка від загального поголів'я великої рогатої худоби в Україні становить близько 6 %. Втрата цієї породи призведе до збіднення вітчизняного генофонду.

Тому основна мета селекційної роботи з породою на сучасному етапі – це зберегти генофонд, поліпшити та збільшити популяцію симентальської худоби Прикарпаття, яка ще залишилася, і на її основі створити високопродуктивні стада молочною й комбінованою напрямів продуктивності з використанням як власних, так і сименталів зарубіжної селекції [3, 6].

Дослідження проводили в базовому господарстві з розведення симентальської породи – племрепродукторі „Літинське” Дрогобицького району Львівської області.

Молочну продуктивність тварин оцінювали за 305 діб лактації методом контрольних надоїв, уміст жиру в молоці - методом Гербера [5].

Відтворювальну здатність корів оцінювали за такими показниками: вік першого отелення, сервіс-період, тривалість тільності, міжотельний період [2, 5].

Статистичний аналіз одержаних даних проводили за методикою М. О. Плохінського (1969).

1. Молочна продуктивність і жива маса корів за останню закінчену лактацію

Група корів		Усього, голів	Надій, кг	Вміст та кількість				Жива маса, кг
				молочного жиру		молочного білка		
				%	кг	%	кг	
У середньому щодо стада		80	3522	3,8	134	3,1	109	550
За лактаціями	I	6	3102	3,7	115	3,1	96	500
	II	15	3306	3,8	126	3,1	102	555
	III і ст.	59	3620	3,9	141	3,1	112	600
Зокрема селекційне ядро		43	3691	3,8	140	3,1	114	557
За лактаціями	I	1	3401	3,7	126	3,1	105	510
	II	2	3516	3,8	134	3,1	109	560
	III і ст.	40	3707	3,9	145	3,1	115	600

2. Молочна продуктивність і жива маса корів-рекордисток

Кличка та ідентифікац. номер корови-рекордистки	Кличка та ідент. номер батька	Лактація	Надій, кг	Вміст та кількість				Жива маса, кг
				молочного жиру		молочного білка		
				%	кг	%	кг	
Муха 1867	Обрій 938	7	6318	4,0	253	3,1	196	605
Ліза 4506	Ріон 134	7	6245	4,2	262	3,1	194	620

У племрепродукторі „Літинське” проводиться чистопородне розведення з оцінкою бугаїв-плідників за якістю нащадків для ефективного їх використання в селекційному процесі. Добір і підбір тварин здійснюється з урахуванням молочної продуктивності та придатності до машинного доїння.

Відібраних корів та телиць парувального віку осіменяли чистопородними елітними бугаями Інкубусом 90071 німецької селекції та Регіо 5507 австрійської селекції. Їх матері за найвищу лактацію дали відповідно 9460 л молока жирністю 3,8 % та 8962 л молока жирністю 3,9 %.

У селекційну групу в господарстві „Літинське” відібрано 80 корів симентальської породи. За даними оцінки молочної продуктивності, з 80 корів господарства „Літинське” 59 (74 %) мали надій більше 3500 кг молока (табл. 1). Жива маса при першому осіменінні – 385 кг.

Від дочок бугаїв Обрію 938 лінії Стреца 120081 та Ріона 134 лінії Ролька 832531833 за найвищій лактації отримали відповідно 6318 та 6245 кг молока (табл. 2).

Висновки. З оцінених 80 корів у ТзОВ „Літинське” в селекційне ядро відібрано 43 голови (54 %) із продуктивністю більше 3500 кг молока. Використання в генетичному процесі чистопородних елітних бугаїв зарубіжної селекції дозволяє значно підвищити генетичний потенціал та продуктивність стада.

Список використаної літератури

1. Гузев І. В. Методика збереження генофонду локальних порід у закритих популяціях / І. В. Гузев, О. П. Чиркова // Методики наукових досліджень із селекції, генетики та біотехнології у тваринництві : наук. зб. / УААН, Інститут розведення і генетики тварин. – К. : Аграрна наука, 2005. – С. 14–21.

2. Эйсер Ф. Ф. Теория и практика племенного дела в скотоводстве / Ф. Ф. Эйсер. – К. : Урожай, 1981. – 185 с.

3. Колта М. М. Оцінка генеалогічної структури стада симентальської породи та їх помісей з голштинами в умовах Прикарпаття / М. М. Колта, М. І. Полуліх // Передгірне та гірське землеробство і тваринництво. – 2006. – Вип. 48, ч. II. – С. 54–58.

4. Колта М. М. Молочна продуктивність корів симентальської породи в умовах Прикарпаття / М. М. Колта, М. І. Полуліх // Передгірне та гірське землеробство і тваринництво. – 2010. – Вип. 52, ч. II. – С. 152–157.

5. Кулешов П. Н. Теоретические работы по племенному животноводству / П. Н. Кулешов. – М. : Сельхозгиз, 1947. – 223 с.

6. Мовчан Т. Молочна продуктивність та її мінливість / Т. Мовчан // Тваринництво України. – 2007. – № 1. – С. 29–31.

7. Славов В. П. Селекція сьогодні і завтра / В. П. Славов, П. Д. Шуст // Розведення і генетика тварин. – 2009. – Вип. 43. – С. 301–310.

Отримано 13.08.2015

Рецензент – заступник директора з наукової роботи у тваринництві ІСГКР НААН, кандидат ветеринарних наук В. В. Каплінський.